

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Інститут психології імені Г. С. Костока НАПН України (Київ)
Університет Зигмунда Фрейда (Відень, Австрія)
ZSB Австрійський центр (Центр консультування, лікування та терапії) (Австрія)
Муниципальный университет Сан-Каetano-ду-Сул (Бразилія)
Університет м. Вік Центральної Каталонії (м. Вік, Барселона, Іспанія)
Академія Поморська в Слупську (Польща)
Центральний Проєкт (Кавказ, США)
MTU Covictus в Естонії (Таллінн, Естонія)

СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОЄКТУВАННЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ МАТЕРІАЛІВ
II Міжнародної науково-практичної конференції
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка

28-29 квітня 2022 року

Полтава – 2022

УДК 159.923.5(062)

Редакційна колегія:

В. В. Фазян – доктор педагогічних наук, професор (голова редакційної колегії), **С. В. Кузикова** – доктор психологічних наук, професор; **Н. В. Сулява** – доктор педагогічних наук, професор; **К. В. Садиш** – доктор психологічних наук, професор; **М. М. Колозова** – доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент; **В. Ф. Моргул** – кандидат психологічних наук, професор; **В. Й. Качок** – доктор психологічних наук, професор; **І. В. Край** – доктор психологічних наук, доцент; **В. В. Зеток** – кандидат педагогічних наук, доцент; **S. Giacomuzzi** – Doctor of Psychology, Professor; **M. Rabe** – Director HR Processes; **O. M. Brentkopf** – Lecturer Azra MAN Truck & Bus SE; **Т. М. Дзюба** – кандидат психологічних наук, доцент; **І. Г. Титок** – кандидат психологічних наук, доцент; **В. А. Лаврінченко** – кандидат психологічних наук, доцент.

Рецензенти:

Вознюк Алла Вікторівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (м. Суми).

Гадушко Любов Ярославівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри практичної психології Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (м. Кропивницький).

Паркуляк Оксана Григорівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ).

Синергетичний підхід до проєктування життєвого простору особистості :	
С 38	зб наук матеріалів II Міжнарод. наук.-практ. конф. (28-29 квітня 2022 р., м. Полтава). Полтава, 2022. 251 с.

У збірнику наукових матеріалів представлено праці науковців, в яких висвітлюється найбільш актуальні науково-прикладні проблеми психологічної науки. Основний акцент зроблено на розкритті психологічних аспектів таких напрямів психологічного знання як: синергетичний підхід до психологічних процесів у системах різного рівня організації; теоретико-методологічні засади дослідження життєвого простору особистості у психології; соціокультурні умови та психологічні чинники формування внутрішнього світу особистості в ході життя; синергетичний підхід у проєктуванні освітньо-професійної життєдіяльності особистості тощо.

Збірник адресовано викладачам психології закладів вищої освіти, аспірантам, студентам, працівникам у галузі практичної психології, науковцям, психологам, іншим фахівцям, які цікавляться сучасним станом розвитку психологічної науки.

Публікації на везиво в авторській редакції.

Організатор не несе відповідальності за зміст публікацій.

За достовірність наукового матеріалу, професійного формулювання фактичних даних, цитат, власних імен, а також за розкриття фактів, що не підлягають відкритому друку, тощо відповідальність автори публікацій та їх наукові керівники.

Електронна копія збірника наукових матеріалів безкоштовно розміщена в електронному каталозі бібліотеки ПНПУ імені В. Г. Короленка та Інституційному репозитарії ПНПУ імені В. Г. Короленка.

*Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
(протокол № 12 від 21 квітня 2022 року)*

© ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022
© Кафедра психології ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022

національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Сич Оксана Анатоліївна – студентка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Сзлик Ольга Вікторівна – студентка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Сорока Альона Юрївна – студентка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Сташкевич Анна Сергіївна – магістрантка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Тесленко Марина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Тітов Іван Геннадійович – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Тітова Тетяна Євгенівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Харченко Анжела Станіславівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Чайкіна Наталія Олександрівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Чепіга Валерія Ігорівна – студентка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Щворак Віта Іванівна – студентка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Шевчук Вікторія Валентинівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Шостак Оксана Володимирівна – студентка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Юдіна Наталія Олександрівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Янко Альона Валеріївна – студентка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Яновська Гамара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Ярошенко Наталія Вікторівна – студентка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

ЗМІСТ

BIOCULTURAL DIVERSITY ON SCHOOL GROUNDS: BENEFITS FOR NATURE AND HUMAN CONNECTEDNESS <i>Shari L. Wilson</i>	3
USE OF PRINT SOURCES IN PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF THE ELDERLY DURING QUARANTINE <i>Olena Kovalenko</i>	4
CONCEPTUAL ASPECTS OF THE FORMATION OF NEUROPSYCHOLOGY AS A SCIENCE <i>Layla Haddou, Jihane Houjjaj, Svintsytska N.L., Bilash V.P., Hryn V.H.</i>	7
КОНСТРУКТИВНА ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДУ ОСВИТИ ТА СІМ'Ї – ЗАПОРУКА ДО УСПІШНОГО ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ <i>Вознюк А.В.</i>	9
ПРОБЛЕМИ ПРЕВЕНЦІЇ ВІЙНИ: ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ У СИНЕРГЕТИЧНОМУ КОНТЕКСТІ <i>Кононова М. М.</i>	13
ТРЕНІНГ ЯК ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ У ПОЗАШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ <i>Кононова М. М.</i>	18
ПСИХОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ КОМУНКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ <i>Акімова К.О.</i>	20
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ФУНКЦІЙ <i>Бабурін В.О.</i>	22
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ <i>Балик Л.П.</i>	24
МІСЦЕ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ У ФОРМУВАННІ ВНУТРІШНЬОГО СВІТУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ <i>Беседа П. С., Маковська В. М.</i>	27

CONCEPTUAL ASPECTS OF THE FORMATION OF NEUROPSYCHOLOGY AS A SCIENCE

Layla Haddou, Jihane Houjjaj, Svintsytska N.L.,

Bilash V.P., Hryn V.H.

Poltava state medical university

laylahaddou2002@gmail.com, jijihj603@gmail.com, noxialeon1980@gmail.com,

vpbilash@ukr.net, vognin034@gmail.com

Modern theories and concepts are increasingly developing at the intersection of sciences. Neuropsychology has also become such a «frontier» – a science that studies the brain mechanisms of mental functions based on local brain lesions. This frontier science arose on the basis of psychology, medicine (neurology and neurosurgery), psychopharmacology, anatomy and physiology of the central nervous system [4-6].

The first neuropsychological studies were carried out in the 1920s by the outstanding scientist and psychologist Lev Semenovych Vygotsky (1896-1934). Vygotsky concluded that if an element of animal behavior is a reflex or reaction, then a unit of human behavior is a mediated psychological act: the use of methods and means to achieve a goal. However, despite the achievements of Vygotsky, the founder of neuropsychology is considered to be his student Olexander Romanovych Luria (1902-1977), who in 1962 published his scientific work «Higher Cortical Functions of Human» [1].

The basis of neuropsychology is the theory of systemic dynamic localization of mental functions that he created. In his scientific work, Luria writes: «Vygotsky made a major step in the history of psychology. He came to the thesis, which is as follows: in order to explain the internal phenomena that take the form of regulated internal higher mental processes, one must go beyond the limits of the organism and look not within the organism, but in the social relations of the organism with the environment.

It then sounded completely paradoxical. Vygotsky liked to say that if you look for the sources of higher mental processes inside the organism, then you will make the same mistake that a monkey makes when he looks for his image in a mirror after a mirror. The sources of higher mental processes must be sought not inside the brain, not inside the spirit, but in social relations: in language, in social relations [2,3].

Luria deduced the basic principles of the cerebral cortex.

The principle of system. The localization of mental functions is considered as a systemic process. This means that any function of the brain is associated with the work of many brain structures (and not just one), the interaction between which is organized in a hierarchical way, that is, with controlling and subordinate structures.

The principle of dynamism, variability. It turned out that the localization of functions in the cortex is a plastic process, prone to dynamics. Let us recall the parable about the old man who gave his son first a dry branch, and then a fresh willow twig. In the thin-looking wicker, due to its flexibility, there is a great potential for survival. The functional links of the brain can mutually replace each other or complement each other. One can speak of «Functional ambiguity» of brain structures.

The principle of lateral specialization. This principle implies that mental

functions have different localization in the right and left hemispheres of the brain. There are many facts confirming that the left and right hemispheres do not work in the same way: they process information in different ways. For example, the left hemisphere of right-handers is responsible for the perception, storage and operation of predominantly verbal-logical information, and the right hemisphere is predominantly figurative.

The principle of the obligatory participation of the frontal cortex in the brain supply of higher mental functions. The frontal lobes of the human brain have received a particularly powerful development. The «frontal brain» is responsible for the most complex, arbitrary forms of behavior, and participates in the organization of all higher mental functions, and all higher conscious forms of activity. Neuropsychology is not the only science that studies how the brain works. At present, there is a wide variety of disciplines that, in the course of their development, have reached a level where it is impossible to do without knowledge of the physiology of the brain. Neurolinguistics, materialistic psychology and many other «frontier» sciences look at the work of higher nervous activity from different points of view.

CONCLUSIONS

1. Fundamental processes in the brain, a reflex act, the discovery of which marked one of the largest stages in the study of brain physiology; dominant underlying many mental processes; phenomena of inhibition and excitation, creating a pattern of brain activity. And although all of the above processes have their place in the work of the brain, an exact definition of what is the main mechanism of the physiology of higher nervous activity has not yet been found.

2. The fundamental principles of the brain, that is, coordination, coordinate individual reflexes to perform integral physiological acts. The phenomenon of coordination is supplemented by the theory of systemic dynamic localization of mental functions, which implies that the localization of one or another mental function in the cerebral cortex is capable of interchangeability and has a huge potential for survival.

REFERENCES

1. Klinicheskaya neyropsikhologiya Spb.: Piter, 2007. 528 s.
2. Neyropsikhologicheskaya diagnostika v voprosakh i otvetakh M.: Genezis, 2012. – 256 s.: il (Uchebnik XXI veka).
3. V labirintakh razvivayushchegosya mozga. Shifry i kody neyropsikhologii M.: Genezis, 2010. 432 s.
4. Svintsytska N.L. Morphofunctional characteristic of the skull with a clinical aspect: study guide / N. L. Svintsytska, V. H. Hryn, O. I. Kovalchuk. – Poltava, 2020. 205 p.
5. Sherstyuk O.O. Stereomorfologiya: istoriya y perspektivy ee razvytyya dlya teoryy y praktyky medytsyny / O. O. Sherstyuk, N. L. Svintsytskaya, R. L. Ustenko [y dr.] // Aktualni problemy suchasnoyi medytsyny: Visnyk Ukrainytskoyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi. 2020. – T. 20, vyy. 1 (69). S. 186-192.
6. Svintsytska N.L. Prosvintsytska rol' anatomichnoho muzyyu u formuvanni zdorovoho sposobu zhyttya sered molodi / N. L. Svintsytska, I. V. Kohut, R. L. Ustenko [ta in.] // Fizkul'turno-ozdorovchi ta sportyvmi tekhnolohiyi v osvitchnu prastori: teonya i praktyka - kolektyvna monohrafiya / za zah. red. O. O. Moroz, YU. V. Zaytsevoyi. – Poltava: PNPU imeni V. H. Korolenka, 2020. С. 225-243.